

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:1**

Valfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4, avsnitt 1, motion 2026:13 och motion 2026:15.

Kyrkostyrelsens skrivelse innehåller förslag om att kyrkoordningen ska ändras så att stiftsstyrelsen får besluta att två eller flera församlingar inom ett pastorat ska bilda ett valdistrikt. Enligt utskottet innehåller skrivelsen ändamålsenliga förslag. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

I motion 2026:13 föreslås att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa att alla nomineringsgrupper får möjlighet att sprida information i församlingars lokaler. Utskottet anser att det är frågor som ska hanteras lokalt. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

I motion 2026:15 föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att spärren för att erhålla mandat i kyrkomötet avvecklas. Utskottet ser inte några nya omständigheter i frågan som kan föranleda ett behov av att omvärdera beslutet från 2024 års kyrkomöte. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns två reservationer.

Innehåll

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
Skrivelsens förslag.....	3
Kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 1, Valdistriktsindelning	3
Motionernas förslag	3
Motion 2026:13 av Eva Lans Samuelsson, Valinformation i församlingslokaler.....	3
Motion 2026:15 av Robert Fredriksson och Petter Nilsson, Kyrkomötets demokrati	3
Yttrande från kyrkorättsnämnden	3
Bakgrund	3
Valdistrikt	3
Gällande ordning.....	3
Allmänna val.....	5
Valinformation på lokal nivå	5
Procentspärr	6
Utskottets överväganden	7
Kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 1	7
Motion 2026:13 Valinformation i församlingslokaler.....	7
Motion 2026:15 Kyrkomötets demokrati.....	8
Reservation 1	8
Reservation 2.....	9
Bilaga 1 Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen	10
Bilaga 2 Kyrkorättsnämndens yttrande 2026:1y.....	11

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

O 2026:1

Kyrkomötet beslutar att

1. anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*,
2. avslå motion 2026:13,
3. avslå motion 2026:15.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 1, Valdistriktsindelning

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Motionernas förslag

Motion 2026:13 av Eva Lans Samuelsson, Valinformation i församlingslokaler

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att säkerställa att alla nomineringsgrupper får möjlighet att sprida information i församlingars lokaler.

Motion 2026:15 av Robert Fredriksson och Petter Nilsson, Kyrkomötets demokrati

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att spärren för att erhålla mandat i kyrkomötet avvecklas.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4, avsnitt 1 i Kn 2026:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Valdistrikt

Gällande ordning

Valdistrikt är en administrativ indelningsenhet för att anvisa ett rimligt antal röstande till samma vallokal. Av 38 kap. 20 § kyrkoordningen framgår att varje församling bildar ett valdistrikt om inte annat beslutats. Enligt andra stycket får stiftsstyrelsen efter samråd med valnämnden besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Det är dock inte möjligt att slå samman flera församlingar till ett valdistrikt. Ett beslut om indelning i valdistrikt ska enligt tredje stycket meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas för första gången, undantaget vid indelningsändringar då ett beslut om indelning i valdistrikt kan flyttas fram till senast den 1 februari valåret. Huvudregeln är att ett beslut om valdistriktsindelning gäller tills vidare.

För varje valdistrikt ska det enligt 38 kap. 48 § andra stycket finnas en vallokal, vilket enligt 50 § beslutas av valnämnden. Av sistnämnda bestämmelse framgår att två eller flera valdistrikt kan ha en gemensam vallokal. En förutsättning för detta är dock att det rör sig om två eller flera distrikt i samma församling eller, i förekommande fall, pastorat. Även om vallokal delas måste det alltid finnas en särskild valurna per valdistrikt och val då sammanräkningen av rösterna till de respektive valen ska göras per valdistrikt. När det gäller röstningslokaler, det vill säga den lokal där förtidsröstning sker, räcker det enligt 48 § fjärde stycket att det finns en sådan i församlingen, eller om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet.

Vilken utrustning och hur många röstmottagare/valförrättare som behöver finnas på respektive röstmottagningsställe regleras i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2024:2) med närmare bestämmelser om direkta val. Röstmottagningsställena är benämningen i kyrkoordningen på vallokaler och röstningslokaler, varav den senare avser lokaler för förtidsröstning. Av 20 § framgår bland annat att det på varje röstmottagningsställe ska finnas så många valförrättare respektive röstmottagare som behövs för att röstmottagningen och den preliminära sammanräkningen av rösterna i vallokalen ska kunna genomföras. Som minimum ska dock tre valförrättare vara närvarande i en vallokal och minst två röstmottagare i en röstningslokal.

Vid kyrkovalet 2021 fanns det 2 138 valdistrikt, att jämföra med 1 297 församlingar vid årsskiftet 2022, varav 933 ingick i ett pastorat. Motsvarande siffror vid valet 2025 var 2 085 valdistrikt och 1 256 församlingar, varav 906 ingår i ett pastorat.

Vid kyrkovalet 2025 var totalt 172 församlingar som inte ingår i pastorat uppdelade i flera valdistrikt, 178 självständiga församlingar var inte valdistriktsindelade. I pastoraten förekom en eller flera valdistriktsindelningar i 101 enheter av totalt 222.

De minsta valdistrikten 2021 (Gerums församling i Fardhems pastorat respektive Akebäcks församling i Romaklosters pastorat) hade vardera 49 röstberättigade personer. Akebäcks församling var även minsta valdistrikt vid kyrkovalet 2025 med 44 röstberättigade. Vid kyrkovalet 2021 hade vidare 12 valdistrikt färre än 100 röstberättigade och 271 valdistrikt hade färre än 500 röstberättigade. Motsvarande siffror vid valet 2025 var 11 respektive 261 valdistrikt.

Det största valdistriktet var både vid kyrkovalet 2021 och 2025 Eslövs församling (i Eslövs pastorat) som hade 12 968 röstberättigade vid valet 2021 och 12 325 röstberättigade 2025. Det fanns vid kyrkovalet 2021 sju valdistrikt som hade fler än 10 000 röstberättigade, medan det bara var två valdistrikt som nådde upp till detta antal vid valet 2025.

Vid kyrkomötet 2023 bifölls motion 2023:95 i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som gör det möjligt att slå samman flera församlingar inom ett pastorat till ett valdistrikt. Organisationsutskottet som beredde frågan anförde att frågan som väckts i motionen var angelägen, inte minst utifrån möjligheten att mindre församlingar ska kunna fortsätta att vara församlingar. Utskottet lyfte även fram valhemligheten och den risk som finns för att denna inte kan säkerställas om det är för få personer som röstar i ett valdistrikt. Sammantaget konstaterade utskottet att det fanns skäl för att möjliggöra för församlingar inom ett pastorat att bilda ett valdistrikt så som föreslogs i motionen. Som medskick framförde utskottet dock att det just var en möjlighet till sammanläggning som föreslogs och att ”varje församling och pastorat nogå bör överväga om en sådan ändring är ändamålsenlig, bland annat utifrån antalet röstberättigade, lokaler och personalresurser.” Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I de allmänna valen delas varje kommun upp i valdistrikt utifrån hur många röstberättigade det finns i kommunen. Om kommunen har fler än en valkrets för val till kommunfullmäktige ska varje valkrets enligt 4 kap. 16 § tredje stycket vallagen bestå av minst ett valdistrikt. Vidare framgår det av 17 § att varje valdistrikt ska omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om det finns särskilda skäl får ett valdistrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade. Ett valdistrikt får dock omfatta färre än 300 röstberättigade endast om det finns synnerliga skäl. Det är länsstyrelsen som på förslag av kommunfullmäktige beslutar om kommunens indelning i valdistrikt.

Av 4 kap. 20 § andra stycket framgår att det för varje valdistrikt ska finnas en vallokal. Det är valnämnden i kommunerna som bestämmer vilka lokaler som ska användas som vallokaler. Av ”kommunens handbok” som ges ut av Valmyndigheten framgår att ”varje valdistrikt ska ha en egen vallokal”. För varje valdistrikt ska det enligt 3 kap. 4 § utses minst fyra röstmottagare och på varje röstmottagningsställe ska det enligt 6 § finnas så många mottagare som behövs för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Som minimum måste det dock alltid vara tre röstmottagare närvarande i en vallokal och minst två i en röstningslokal.

Valinformation på lokal nivå

I varje församling eller, om församlingen ingår i ett pastorat, i pastoratet ska det finnas en valnämnd (38 kap. 3 § kyrkoordningen). På lokal nivå är det valnämnden som har ansvar för valets genomförande. Röstkortet som skickas från valkansliet på nationell nivå är en del av den grundläggande informationen till väljarna. På röstkortet framgår till exempel var vallokalen finns och när den är öppen. Den begränsade information som kommer tillsammans med röstkortet behöver kompletteras med valnämndens egen information. 13 § i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2024:2) med närmare bestämmelser om direkta val innehåller bestämmelser avseende information om kyrkovalet, där valnämndens särskilda informationsansvar framgår. I första stycket anges att valnämnden ska på lämpligt sätt informera de röstberättigade om valet och möjligheterna att rösta. Vidare anges i andra stycket att valnämnden ska på lämpligt sätt informera församlingen eller pastoratet om vikten av likabehandling av de nomineringsgrupper som har anmält kandidater i valet till kyrkofullmäktige.

Inför kyrkovalet 2025 togs två handböcker fram av kyrkostyrelsen för direkta val inom Svenska kyrkan, *Valhandbok valnämnd* och *Valhandbok stift*. I den senare beskrivs stiftsstyrelsens uppgifter i kyrkovalet utförligare. *Valhandbok valnämnd* riktar sig till de som sitter i en valnämnd och ger en översiktlig beskrivning av arbetet med kyrkovalet, inklusive hur valet går till och vilka arbetsuppgifter som valnämnden har före, under och efter valet.

I avsnitt 12 i *Valhandbok valnämnd* behandlas särskilt frågor om information och kommunikation. I avsnitt 12.1 och 12.2 beskrivs bland annat valnämndens särskilda informationsansvar närmare och vilken allmän och praktisk information som behöver kommuniceras. Propaganda under valdagen tas upp i avsnitt 12.3.1, där det står: ”Det får inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val, varken i vallokalen eller i utrymmen intill lokalen.” Detta poängteras även i avsnitt 9.1 och avsnitt 10.1.1 avseende röstning i vallokal respektive förtidsröstning.

Nomineringsgruppernas roll behandlas i avsnitt 12.4. Gällande information om nomineringsgruppernas frågor anges följande:

Tidigare val har visat att brist på information om nomineringsgruppernas frågor har varit ett återkommande tema. Att informera om dessa frågor är nomineringsgruppernas eget ansvar. Församlingen eller pastoratet kan ge de olika grupperna möjlighet att sprida sin information via utfrågningar, församlingstidningar eller liknande så länge alla grupper behandlas lika. Om en nomineringsgrupp avstår från att delta i en enkät eller annan aktivitet där den erbjudits plats, är det bra att ange det i presentationen, så att röstberättigade slipper undra varför en grupp saknas.

I samband med valen till riksdag och kommuner förs politiska diskussioner mellan partierna. Massmedierna bevakar dem och sprider information om var partierna står i olika frågor. En motsvarande valrörelse har inte funnits i samband med kyrkovalet.

Av valhandboken framgår alltså att det är nomineringsgruppernas ansvar att informera om sina frågor och att de för detta ändamål kan samarbeta med församlingen eller pastoratet på olika sätt. Kyrkomötet har hittills inte funnit anledning att reglera vilken verksamhet som får bedrivas i en församlings lokaler som inte är kyrkorum, eller vilken information som ska finnas inför val. Det som däremot är reglerat är den likabehandlingsprincip som framgår av 13 § 2 st. i SvKB 2024:2.

Procentspärr

Vid kyrkomötet 2022 bifölls motion 2022:81 i vilken det bland annat föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att endast nomineringsgrupper som uppnått en viss procentspärr ska kunna erhålla mandat i kyrkomötet. Vilken nivå procentspärren skulle ligga på, liksom vilka ändringar som ska göras i kyrkoordningen, gavs kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda.

Efter utredning och remittering återkom kyrkostyrelsen till kyrkomötet 2024 med förslag om att det bland annat skulle införas en procentspärr på tre procent för val till kyrkomötet.

Organisationsutskottet som beredde frågan konstaterade i sitt betänkande (O 2024:1) att frågan om införande av en procentspärr var komplex, inte minst då ett förändrat regelverk med införande av ”spärrar” skulle få konsekvenser för nuvarande nomineringsgrupper och kunde påverka de som röstar i kyrkovalet. Utskottet såg behov av att införa vissa begränsningar vad gäller möjligheten för nomineringsgrupper att ta mandat, för att säkerställa att arbetet i kyrkomötet kan bedrivas på ett effektivt sätt. Utskottet framhöll också vikten av att det finns en lokal förankring hos samtliga grupper som finns representerade i Svenska kyrkans högsta beslutande organ. Vidare konstaterade utskottet att det var en fördel om samtliga nomineringsgrupper som har mandat i kyrkomötet skulle kunna finnas företrädare i utskottsarbetet men att detta behövde vägas mot andelen väljare som i någon utsträckning kommer att bli ”orepresenterade” vid införande av olika former av spärrar. Utskottet ansåg sammantaget att det fanns övervägande skäl för att införa en procentspärr för val till kyrkomötet. Gällande nivån på procentspärren ansåg dock utskottet vid en sammantagen bedömning att denna skulle ligga på två procent. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag om att införa en procentspärr och att procentspärren ska vara på två procent.

Till kyrkomötet 2025 inkom en motion (2025:3) i vilken det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen som innebär att spärren för att erhålla mandat i kyrkomötet avvecklas.

Organisationsutskottet konstaterade i sitt betänkande (O 2025:4) att samtliga motioner i betänkandet berörde frågor som ligger inom ramen för direktiven till den av kyrkostyrelsen 2024 tillsatta utredningen om hållbara demokratiska strukturer. Vidare konstaterade utskottet att utredningen ska lämna sitt betänkande i november 2026. Utskottet anförde avslutningsvis att då frågorna redan kunde antas vara under beredning av demokratiutredningen vore det enligt utskottets mening kontraproduktivt att nu ge ytterligare utredningsuppdrag till kyrkostyrelsen. Mot den bakgrunden föreslog utskottet avslag på motionen. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 1

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag är i linje med motion 2023:95 som föranledde kyrkomötesuppdraget. Utskottet delar kyrkostyrelsens bedömning att det finns behov av att komplettera 38 kap. 20 § kyrkoordningen med en bestämmelse om att stiftsstyrelsen även får besluta om att två eller flera församlingar inom ett pastorat ska bilda ett valdistrikt. Inte minst är en sådan möjlighet viktig för att kunna säkerställa valhemligheten i församlingar med få röstberättigade. Som konstateras i skrivelsen är det viktigt att valnämnderna tillsammans med stiftet gör en prövning av vad som är en ändamålsenlig valdistriktsindelning. Kyrkostyrelsens förslag bidrar, enligt utskottet, till att valdistriktsindelningen bättre kan anpassas till förutsättningarna i enskilda församlingar och pastorat. Med anledning av detta föreslår utskottet att kyrkostyrelsens förslag ska antas.

Kyrkorättsnämnden konstaterar i sitt yttrande 2026:1y att text utgått i 38 kap. 20 § andra stycket kyrkoordningen om att stiftsstyrelsen av annat skäl beslutar att upphäva eller ändra indelningen. I samma stycke föreslår kyrkorättsnämnden att skrivningen ”ett sådant beslut” ersätts med ”sådana beslut”. Kyrkorättsnämnden föreslår även att begreppet ”beslut om indelning i valdistrikt” i 38 kap. 20 § tredje stycket kyrkoordningen kompletteras med ett tillägg så att begreppets lydelse i stället blir ”beslut om indelning i eller bildande av valdistrikt”.

Gällande kyrkorättsnämndens konstaterande om den text som utgått i andra stycket anser utskottet att första och andra meningen i samma stycke enligt sina ordalydelser rymmer den i förslaget borttagna skrivningen. Vidare anser utskottet att det är korrekt att använda begreppet ”beslut om indelning i valdistrikt”, så som kyrkostyrelsen föreslår, och att denna skrivning innefattar även ett beslut om att flera församlingar inom ett pastorat bildar ett valdistrikt. Utskottet ser inte heller att det finns skäl att språkligt justera bestämmelsen på det sätt kyrkorättsnämnden har föreslagit.

Motion 2026:13 Valinformation i församlingslokaler

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:13.

Utskottet konstaterar inledningsvis att det finns ett verkligt behov för nomineringsgrupperna att informera om sina frågor. Givet de verksamheter som bedrivs är lokalerna inte alltid lämpliga för valinformation. Utskottet konstaterar även att församlingar har olika förutsättningar, inte minst utifrån församlingsstorlek och hur många

lokaler som församlingen har till sitt förfogande. Därtill anser utskottet att det är viktigt att beakta likabehandlingsprincipen. För att lämpligast kunna beakta dessa aspekter i det enskilda fallet bedömer utskottet att den mest ändamålsenliga ordningen är att dessa frågor hanteras på lokal nivå, särskilt genom att nomineringsgrupperna samarbetar med församlingar och pastorat. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2026:13 ska avslås.

Motion 2026:15 Kyrkomötets demokrati

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:15.

Utskottet konstaterar att kyrkomötet beslutade om införande av en procentspärr 2024. Vidare tillämpades bestämmelserna om procentspärr för första gången under kyrkovalet 2025. Utskottet ser inte några nya omständigheter i frågan som kan föranleda ett behov av att omvärdera beslutet från 2024 års kyrkomöte. Med anledning av det anförda föreslår utskottet att motion 2026:15 ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2026

På organisationsutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Per Lindberg, Victor Ramström, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström, Petter Nilsson och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutsstillfället: Lars Rande, Bodil Wennerström, Kristin Molander, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Charlotte Haggren, Ann-Marie Strömberg, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

KsSkr 2026:4, avsnitt 1: Jag reserverar mig mot utskottets förslag om bifall till förmån för avslag och att med anledning av ställa krav på skriftligt samråd från stift mot församling och valnämnd inför beslut om valdistriktsindelning.

När man öppnar för stiftens att fatta beslut om valdistriktsindelning så görs det inte utan risker för sår i relationer mellan församlingar och stift.

När valnämnd och församlingar – väsentligen – har ansvaret för valet, blir det tämligen märkligt att hänskjuta valdistriktsindelningen till stift. Valhemligheten är nödvändig att värna, men även avståndet till vallokal måste beaktas, inte minst i de fall valdistrikt ligger i glesbygd där många äldre medlemmar kan ha svårt att ta sig till vallokal. Detta kräver ett verkligt skydd för att värna subsidiaritet.

Jag menar att ett krav på skriftligt samråd inför beslut behövs för att säkerställa att vi undviker onödig dissonans i Svenska kyrkan, och att vi skyddar våra allra minsta församlingar.

Petter Nilsson

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2026:15, till förmån för bifall till motionen.

Det är anmärkningsvärt att man valde att besluta om en spärr under pågående demokratiberedning.

Densamma demokratiberedning som pågår idag och som nu tjänar som skäl för att ta bort spärren. Utskottets inställning likväl som motivering påvisar brister i synen på Svenska kyrkans medlemmars röster.

Petter Nilsson

Bilaga 1 Kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 38 kap. 20 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

20 §

Varje församling bildar ett valdistrikt.

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. Ett sådant beslut gäller tills vidare men upphör att gälla vid *ändring i församlingsindelningen eller om stiftsstyrelsen av annat skäl beslutar att upphäva eller ändra indelningen*. Före ett sådant beslut ska stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i valdistrikt ska meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas för första gången. Har beslut fattats om *en indelningsändring* får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. *Stiftsstyrelsen får även besluta om att två eller flera församlingar inom ett pastorat ska bilda ett valdistrikt*. Ett sådant beslut gäller tills vidare men upphör att gälla vid *ändringar i den lokala strukturen*. Före ett sådant beslut ska stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i valdistrikt ska meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas för första gången. Har beslut fattats om *ändringar i den lokala strukturen* får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027.

Valdistriktsindelning

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2026:4, första avsnittet

I denna del av skrivelsen föreslår kyrkostyrelsen att 38 kap. 20 § kyrkoordningen ändras så att stiftsstyrelsen får besluta om att två eller flera församlingar inom ett pastorat ska bilda ett valdistrikt. Kyrkostyrelsen föreslår också att bestämmelsen ändras såvitt avser förutsättningarna för när beslut ska upphöra att gälla. Ändringarna föreslås mot bakgrund av ett uppdrag från 2023 års kyrkomöte och föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Det bedöms inte finnas något behov av övergångsbestämmelser.

Kyrkorättsnämnden konstaterar följande. Huvudregeln är att beslut om indelning av en församling i flera valdistrikt gäller tills vidare. Ett sådant beslut om valdistriktsindelning upphör dock att gälla vid en ändring i församlingsindelningen. Valdistriktsindelningen upphör också att gälla om stiftsstyrelsen av annat skäl beslutar att upphäva eller ändra indelningen. I kyrkostyrelsens förslag till ändring av 38 kap. 20 § andra stycket kyrkoordningen har den text utgått som handlar om att av annat skäl besluta om upphävande eller ändring. Det innebär i sin tur att den föreslagna ändringen avseende beslut om att två eller flera församlingar inom ett pastorat ska bilda ett valdistrikt inte heller omfattas av den nämnda regleringen. Kyrkorättsnämnden noterar att det av skrivelsen inte framgår varför formuleringen har utgått. Det är därmed osäkert om detta har varit avsikten. Paragrafen fick sin nuvarande lydelse genom beslut av 2011 års kyrkomöte. Vid införandet av den aktuella regleringen motiverade kyrkostyrelsen (KsSkr 2011:3 s. 26 f.) detta med att det kan uppstå situationer där en ändring av indelningen i valdistrikt är lämplig. Exempel på sådana fall där det kan finnas skäl till upphävande eller ändring av indelningen kan vara att ett nytt bostadsområde tillkommer i församlingen och att församlingen därför växer kraftigt. Det kan också vid tidigare val ha visat sig att den gällande indelningen inte fungerat på ett tillfredsställande sätt.

Kyrkorättsnämnden har vidare vissa förslag till ändringar i syfte att underlätta förståelsen och läsbarheten. Det föreslås att ordet *sådana* ersätter *ett sådant* i paragrafens andra stycke så att det är tydligt att såväl indelning i valdistrikt som det av kyrkostyrelsens föreslagna bildande av valdistrikt omfattas. Det föreslås också att formuleringar om *bildande av* valdistrikt läggs till i bestämmelsens tredje stycke.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 kap.

20 §

Varje församling bildar ett valdistrikt.

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. *Ett sådant* beslut gäller tills vidare men upphör att gälla vid *ändring i för-*

Stiftsstyrelsen får dock besluta om indelning av en församling i flera valdistrikt. *Stiftsstyrelsen får även besluta att två eller flera församlingar inom ett pas-*

samlingsindelningen eller om stiftsstyrelsen av annat skäl beslutar att upphäva eller ändra indelningen. Före ett sådant beslut ska stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i valdistrikt ska meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas för första gången. Har beslut fattats om *en indelningsändring* får dock ett beslut om indelning i valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.

torat ska bilda ett valdistrikt. Sådana beslut gäller tills vidare men upphör att gälla vid ändringar i den lokala strukturen. Före sådana beslut ska stiftsstyrelsen samråda med valnämnden.

Beslut om indelning i *eller bildande av* valdistrikt ska meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas för första gången. Har beslut fattats om *ändringar i den lokala strukturen* får dock ett beslut om indelning i *eller bildande av* valdistrikt meddelas senast den 1 februari under valåret.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027.

Utöver dessa påpekanden har kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 28 augusti 2026

På kyrkorättsnämndens vägnar

Peter Weiderud, ordförande

Samuel Holmedal, sekreterare

Närvarande och beslutande: Peter Weiderud, ordförande, Sören Olsson, Mattias Benke, Kenneth B Ferm, Margareta Nisser-Larsson, Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mats Törnered och biskop Susanne Rappmann.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:2**

Lokal demokrati

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2026:7 och motion 2026:31. I motion 2026:7 föreslås att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samtliga kyrkofullmäktige varje mandatperiod ska ta ställning till bidrag till lokala nomineringsgrupper. Utskottet anser att det inte är lämpligt att i kyrkoordningen detaljreglera sådant som redan idag ligger inom kyrkofullmäktiges beslutskompetens. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

I motion 2026:31 föreslås en ny lydelse för 3 kap. 33 § kyrkoordningen. Utskottet anser att det är angeläget att Svenska kyrkans beslutsordningar är tydligt reglerade. Utskottet instämmer i kyrkorättsnämndens bedömning att förslaget behöver belysas genom en allsidig utredning. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås men med anledning av motionen föreslår utskottet att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att utreda huruvida bestämmelsen i 3 kap. 33 § kyrkoordningen behöver förtydligas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2026:7,
2. avslå motion 2026:31,
3. med anledning av motion 2026:31 uppdra till kyrkostyrelsen att utreda huruvida bestämmelsen i 3 kap. 33 § kyrkoordningen behöver förtydligas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Motionernas förslag

Motion 2026:7 av Hans-Göran Håkansson, Mandatstöd på församlings- och pastoratsnivå

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till förändringar i kyrkoordningen som innebär att samtliga kyrkofullmäktige varje mandatperiod ska ta ställning till bidrag till lokala nomineringsgrupper.

Motion 2026:31 av Lars G Linder, Kyrkoordningens regler om beslutsfattande

Kyrkomötet beslutar att anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

33 §

Vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om.

Vid en omröstning bestäms utgången genom enkel majoritet, om inte annat anges i kyrkoordningen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över motion 2026:31 i Kn 2026:3y, bilaga.

Bakgrund

Vissa regler för beslutsfattande i kyrkoordningen

I 3 kap. kyrkoordningen finns bestämmelser om kyrkofullmäktige. Av 33 § framgår att vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om. Det inkluderar såväl öppen som sluten omröstning och utgör huvudregeln vid omröstning. Huvudregeln innebär att vid omröstning bestäms utgången genom enkel majoritet, det vill säga mer än hälften av de ledamöter som har röstat. Det finns dock flera undantag, till exempel 3 kap. 24 och 30 §§ om krav på enhällighet och om minoritetsbordläggning i 3 kap. 27 §. Bestämmelserna i 39 kap. om förfarandet vid proportionella val utgör också ett undantag från huvudregeln.

Genom hänvisningar i andra bestämmelser i kyrkoordningen gäller samma regler för bland annat omröstning för kyrkoråd (4 kap. 18 §), församlingsråd (4 kap. 27 §), stiftsfullmäktige (7 kap. 6 §) samt stiftsstyrelsen och stiftets nämnder (7 kap. 15 §). Motsvarande hänvisningar finns även för kyrkomötet och kyrkostyrelsen (11 kap. 14 § respektive 12 kap. 13 §). För domkapitlet anges genom en hänvisning att samma regler gäller för omröstning och reservation som för kyrkofullmäktige i övriga ärenden, det vill säga inte ärenden som avser behörighetsfrågor, beslutsprövning eller överklagande (9 kap. 7 §).

Organisationsutskottet konstaterade i sitt betänkande O 2018:8 att beslut i kyrkomötet, inklusive t.ex. utskotten, fattas vanligtvis med så kallad enkel majoritet, dvs. vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om (11 kap. 14 §, 3 kap. 33 § kyrkoordningen). Vid kyrkoordningens tillkomst poängterade även centralstyrelsen (CsSkr 1999:3 del 2 s. 2–345) att deras förslag till nuvarande 3 kap. 33–37 §§ kyrkoordningen huvudsakligen motsvarade 13 kap. 29–33 §§ kyrkolagen (1992:300). Nuvarande 3 kap. 33 § kyrkoordningen motsvarar tidigare 3 kap. 36 §. I 13 kap. 32 § kyrkolagen (1992:300) anges att om inte något annat är särskilt föreskrivet bestäms utgången genom enkel majoritet.

I propositionen (prop. 1991/92:85) till kyrkolagen (1992:300) innehåller förslaget till 13 kap. 21 § skrivningen: ”För bordläggning i fråga om val eller av tidigare bordlagt ärende krävs beslut av mer än hälften av ledamöterna.” I förslaget till 13 kap. 24 § 3 st. anges: ”Om inte något annat är särskilt föreskrivet bestäms utgången genom enkel majoritet.” Första kyrkolagsutskottet konstaterar i sitt betänkande 1991:9 (prop. 1991/92:85, bilaga 23 s. 384) att: ”Begreppen ’mer än hälften av ledamöterna’ i 13 kap. 21 § och ’enkel majoritet’ i 13 kap. 24 § 3 st. syftar i detta sammanhang på samma sak.”

Vissa regler om beslutsfattande i kommunallagen

Kyrkoordningens bestämmelser avseende formerna för det demokratiska beslutsfattandet härstammar från den tidigare kommunalrättsliga regleringen och har endast i vissa delar och i mindre utsträckning ändrats. I den mån varken förarbetena eller inomkyrklig rättspraxis ger någon vägledning är det brukligt att i stället söka ledning i kommunallagens förarbeten, den kommunalrättsliga praxisen och doktrinen. De bestämmelser i kyrkolagen (1992:300) som utgjorde grund för kyrkoordningens bestämmelser om de förtroendevalda organens arbete, hade som viktig utgångspunkt den vid tidpunkten för kyrkolagens tillkomst gällande kommunallagen (1991 års kommunallag). Regleringen i den nu gällande kommunallagen (2017:725) motsvarar huvudsakligen regleringen i 1991 års kommunallag.

I 5 kap. kommunallagen (2017:725) finns bestämmelser om kommunfullmäktige. Av 55 § framgår att utgången bestäms genom enkel majoritet, om inte annat anges i lagen eller annan författning. Det kan noteras att den motsvarande bestämmelsen i 5 kap. 43 § i 1991 års kommunallag lyder: ”Om inte något annat är föreskrivet, bestäms utgången genom enkel majoritet.”

Fram till 1977 års kommunallag användes begreppen ”vanlig röstövertikt” och ”enkel pluralitet” i då gällande kommunallagar. Sedan 1977 års kommunallag har begreppet ”enkel majoritet” använts även i de två efterföljande kommunallagarna. Konstitutionsutskottet ansåg i sitt betänkande att uttrycket ”enkel majoritet” var att föredra framför de ovan nämnda uttrycken för den vanliga majoritetsregeln (KU 1976/77:25 s. 60).

Mandatstöd

Mandatstöd till nomineringsgrupper

Mandatstöd är inte reglerat. I arbetet med kyrkoordningen inför relationsändringen konstaterade Nivåutredningen i sitt betänkande *Arbetet på olika kyrkliga nivåer* (SKU 1998:3) att införandet av bidrag till nomineringsgrupper var möjligt, men med en inskränkning. Nivåutredningen menade att det inte torde vara möjligt att i det sammanhanget närmare ange några principer eller riktlinjer för hur ett bidragsbeslut ska vara utformat för att inte stå i strid med likabehandlingsprincipen som framgår av 2 kap. 4 § respektive 5 § kyrkoordningen. Utredningen ville dock peka på vikten av att ett sådant ekonomiskt stöd inte får utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett visst parti eller en viss grupp. Nämnade bestämmelser riktar sig till församlingar och pastorat men utredningens uppfattning, vad gäller den nationella nivån, var att kyrkomötet på samma sätt kan fatta beslut om bidrag eller stöd till partier eller grupper som finns representerade i kyrkomötet.

Kyrkomötet ger ett ekonomiskt stöd till de nomineringsgrupper som finns representerade i kyrkomötet. Kyrkomötets mandatstöd har genom åren haft olika utformning. Det nuvarande systemet fastställdes 2007 (KsSkr 2007:1 och B 2007:1). Syftet med mandatstödet är att möjliggöra nomineringsgruppernas arbete kring synlighet och information och att rusta ledamöterna med kunskap som behövs för uppdraget som förtroendevald i Svenska kyrkan på den nationella nivån. Det finns dock inget krav för nomineringsgrupperna att redovisa vad mandatstödet går till. Mandatstöd betalas bara ut till nomineringsgrupper och inte till enskilda ledamöter. Mandatstödet utgår från prisbasbeloppet som är ett belopp som fastställs av regeringen. År 1 och 2 i mandatperioden är mandatstödet 47,5 procent av prisbasbeloppet och år 3 och 4 är mandatstödet 71,25 procent av prisbasbeloppet. Det belopp nomineringsgrupperna erhåller är mandatstödet multiplicerat med det antal mandat som gruppen har i kyrkomötet.

Statens, regioners och kommuners stöd till politiska partier

Staten ger stöd till partiernas allmänna verksamhet (se bland annat lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier) och riksdagen ger stöd till partigruppernas och riksdagsledamöternas arbete i riksdagen (lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen). Statens stöd utgår till partier både i och utanför riksdagen. Partierna bestämmer till stor del själva vad bidragen ska användas till. Riksdagens stöd till partigruppernas och ledamöternas arbete i riksdagen delas ut i form av basstöd, stöd till ledamöternas politiska sekreterare, stöd till ledamöternas utrikesresor och stöd till ledamöternas språkutbildning. Basstödet består av ett grundbelopp om 2,4 miljoner kronor per år och vidare ett tilläggsbelopp beroende på antalet riksdagsledamöter. Stödet till politiska sekreterare ska bekosta handläggargjälpen åt ledamöterna. Varje parti beslutar själv hur stödet ska användas och hur det bygger upp ett partikansli som passar ledamöternas behov och önskemål. Partier och sidoorganisationer måste redovisa de intäkter som de får av det offentliga stödet enligt någon av de ovan angivna lagarna.

Vidare har kommuner och regioner möjlighet att lämna stöd till politiska partier. I kommunallagen (2017:725) anges att kommuner och regioner får ge partistöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (4 kap. 29 §). Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige och som är juridiska personer. Det är fullmäktige som beslutar om partistödets omfattning och formerna för det. Det framgår även av lagen att beslut om partistöd ska innehålla krav

på att mottagaren årligen lämnar en skriftlig redovisning som visar att partistödet använts till att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (4 kap. 31 §). Beslut om att betala ut partistöd ska fattas av fullmäktige minst en gång per år (4 kap. 32 §).

O 2026:2

Utskottets överväganden

Motion 2026:7 Mandatstöd på församlings- och pastoratsnivå

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:7.

Motionen innehåller förslag om att kyrkostyrelsen ska återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att samtliga kyrkofullmäktige varje mandatperiod ska ta ställning till bidrag till lokala nomineringsgrupper. Utskottet konstaterar att det inte finns hinder för kyrkofullmäktige att ta upp den typen av frågor för beslut och att det inte är lämpligt att i kyrkoordningen detaljreglera sådant som redan idag ligger inom kyrkofullmäktiges beslutskompetens. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2026:7 ska avslås.

Motion 2026:31 Kyrkoordningens regler om beslutsfattande

Utskottets förslag:

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:31.

Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2026:31 uppdra till kyrkostyrelsen att utreda huruvida bestämmelsen i 3 kap. 33 § kyrkoordningen behöver förtydligas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Liksom kyrkorättsnämnden anför i sitt yttrande bör kyrkoordningsändringar som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det i motionen framlagda förslaget har inte varit föremål för utredning, trots att förslaget innebär ändringar i kyrkoordningen som påverkar ett större antal bestämmelser. Utskottet konstaterar att den föreslagna ändringen inte bara kan påverka beslutsfattandet i kyrkofullmäktige, men även i flertalet andra beslutande organ genom hänvisningar till bestämmelsen i kyrkoordningen. Utskottet anser därför i enlighet med kyrkorättsnämnden att det krävs vidare utredning av förslaget och dess konsekvenser inklusive eventuellt behov av följdändringar. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2026:31 avslås. Utskottet konstaterar dock att det är angeläget att Svenska kyrkans beslutsordningar är tydligt reglerade. Det inkluderar att det klart ska framgå vad de majoritetsbegrepp som används innebär. Med anledning av motionen föreslår utskottet kyrkomötet att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda huruvida bestämmelsen i 3 kap. 33 § kyrkoordningen behöver förtydligas och återkomma till kyrkomötet med eventuella förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Uppsala den 1 oktober 2026

På organisationsutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Per Lindberg, Victor Ramström, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström, Petter Nilsson och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars Rande, Bodil Wennerström, Kristin Molander, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Charlotte Haggren, Ann-Marie Strömberg, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2026:3y

Kyrkoordningens regler om beslutsfattande

Kyrkorättsnämndens yttrande över motion 2026:31

I motionen anges bland annat följande. I 3 kap. 33 § kyrkoordningen regleras att beslut ska tas med absolut majoritet, alltså mer än hälften av det totala antalet röster. Bestämmelsen reglerar hur beslut i kyrkofullmäktige tas. Den gäller också för exempelvis kyrkoråd och domkapitlen. Regeln är på många sätt både tilltalande och rimlig för en demokratisk organisation. Men den har en besvärande baksida. Om till exempel en fullmäktigeförsamling vid beslutstillfället har två beslutsförslag att ta ställning till, går det enligt den praxis som gäller att rösta ”Ja”, ”Nej” eller ”Avstår” vid omröstningen. I de flesta fall innebär detta att beslutsorganet kan ta beslut genom att ”mer än hälften av ledamöterna” har stött antingen Ja- eller Nej-propositionen. Dock kan det ske att varken Ja- eller Nej-propositionen får mer än hälften av de avgivna rösterna, genom att tillräckligt många ledamöter lägger ned sin röst, alltså röstar ”Avstår”. Då har inget beslut i enlighet med kyrkoordningens bestämmelser tagits, eftersom inget av förslagen fått det stöd som kyrkoordningen reglerar. För att inte kyrkoordningen ska sätta hinder för att beslut kan tas, vore det därför rimligt att bestämmelsen ändras så att enkel majoritet krävs för att ett beslutsorgan ska kunna fatta beslut. Mot den bakgrunden föreslås kyrkomötet besluta att anta motionens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

33 §

Vid en omröstning gäller den mening som mer än hälften av ledamöterna är ense om.	Vid en omröstning bestäms utgången genom enkel majoritet, om inte annat anges i kyrkoordningen.
---	---

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2027.

Kyrkorättsnämnden har i flera yttranden (se bl.a. 2018:2y, 2021:4y och 2025:8y) framhållit att ändringar i kyrkoordningen som inte är rent triviala men rör frågor av principiell betydelse behöver beredas på ett sådant sätt att olika konsekvenser blir väl belysta. Det är inte givet på förhand vad detta ska betyda i fråga om ett visst förslag. Med rent triviala ändringar avses primärt rättelser och liknande som inte innebär någon egentlig saklig förändring. Ändringar av principiell betydelse är regelmässigt föremål för utredning och därtill en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att det i motionen framlagda förslaget inte har varit föremål för utredning och en sådan bredare granskning som en remissbehandling medför. Ett bifall till motionen medför ändringar i kyrkoordningen som påverkar ett

större antal bestämmelser. Kyrkorättsnämnden anser att den begärda ändringen behöver en allsidig utredning av förslaget och dess konsekvenser samt behov av följdändringar.

Uppsala den 28 augusti 2026

På kyrkorättsnämndens vägnar

Peter Weiderud, ordförande

Samuel Holmedal, sekreterare

Närvarande och beslutande: Peter Weiderud, ordförande, Sören Olsson, Mattias Benke, Kenneth B Ferm, Margareta Nisser-Larsson, Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mats Törnered och biskop Susanne Rappmann.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:3**

Kyrkomötets arbetsformer

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2026:10, motion 2026:25 och motion 2026:61.

I motion 2026:10 föreslås en begränsning av möjligheten att genomföra tematiska kyrkomöten. Utskottet finner att de tematiska kyrkomötena kan fylla en funktion. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

I motion 2026:25 föreslås att regler ska införas som innebär att jämställdhet särskilt ska beaktas vid beredning av val till alla instanser inom Svenska kyrkan. Utskottet konstaterar att det ankommer på nomineringsgrupperna att beakta jämställdhet vid beredningen av val och föreslår därför att motionen ska avslås.

Motion 2026:61 rör förhandsgranskning av motioner. Utskottet noterar att det redan idag finns en ordning för beredningen av motioner. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2026:10,
2. avslå motion 2026:25,
3. avslå motion 2026:61.

Motionernas förslag

Motion 2026:10 av Olov Lindquist, Tematiska kyrkomöten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till presidiet att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar kyrkoordningen och i kyrkomötets arbetsordning som innebär att möjligheten till tematiska kyrkomöten med begränsad motionsrätt stryks, alternativt att tematiska kyrkomöten får förlängd sessionstid utan inskränkning av motionsrätten.

Motion 2026:25 av Lotta Hedström, Jämställdhetsfokus vid valberedningsarbete

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag på ändringar i kyrkoordningen eller annat regelverk som innebär att jämställdhet särskilt ska beaktas vid beredning av val till alla instanser inom Svenska kyrkan, med tyngdpunkt på de organ som väljs av kyrkomötet.

Motion 2026:61 av Håkan Persson m.fl., Förhandsgranskning av motioner

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda och införa en ordning där samtliga motioner inför kyrkomötet genomgår en beredning som redovisar om motionens förslag står i konflikt med tidigare beslut av kyrkomötet, om förslaget kräver följdändringar i kyrkoordningen eller andra styrdokument samt vilka andra beslut eller regelverk som behöver ändras för att ett beslut ska kunna genomföras.

Yttrande från andra utskott

Kyrkolivsutskottet har yttrat sig över motion 2026:25 i Kl 2026:2y, *bilaga*.

Bakgrund

Tematiska kyrkomöten

Vilka ärenden som ska behandlas av kyrkomötet framgår av 11 kap. 10 § kyrkoordningen. Av tredje stycket i denna bestämmelse framgår att kyrkomötets arbetsordning innehåller särskilda bestämmelser om begränsad motionsrätt vid ett tematiskt kyrkomötessammanträde. Dessa särskilda bestämmelser återfinns i 3 kap. 6 och 7 §§ i kyrkomötets beslut (SvKB 2025:5) om Arbetsordning för kyrkomötet. Av 6 § framgår att tematiska kyrkomötessammanträden får hållas efter beslut av kyrkomötet på förslag av kyrkomötets presidium. Beslutet ska fattas senast vid kyrkomötet året innan sammanträdet ska hållas. Att motionsrätten vid ett sådant möte är inskränkt till det tematiska ämnet följer av 3 kap. 7 §.

I presidiets skrivelse Kyrkomötets arbetsformer till kyrkomötet 2017 (PSkr 2017:1) lämnades förslag om att det skulle införas en ordning med tematiska kyrkomötessammanträden. Den utredning som låg till grund för förslaget hade som utgångspunkt att förslagen skulle främja engagemang och delaktighet hos ledamöterna. En förutsättning för detta ansågs vara att mer tid kunde användas för fördjupning och diskussion kring samtids- och framtidsfrågor (PSkr 2017:1 avsnitt 3.1.5.1).

Kyrkorättsutskottet föreslog i sitt betänkande (Kr 2017:1) att det andra sammanträdet i den kommande mandatperioden – 2019 års kyrkomöte – skulle vara tematiskt samt att det därefter skulle genomföras en utvärdering. Samtidigt föreslogs att också det fjärde kyrkomötet i mandatperioden skulle bli tematiskt, om utvärderingen gav ett positivt utfall. För att möjliggöra de tematiska kyrkomötena lade kyrkorättsutskottet fram ett förslag till en särskild, tidsbegränsad arbetsordning för kyrkomötet med bestämmelser om tematiska sammanträden. Kyrkomötet beslutade att anta den föreslagna särskilda arbetsordningen, att 2019 genomföra ett tematiskt kyrkomöte och att temat skulle vara Undervisning (PSkr 2018:1, O 2018:2, kyrkomötets protokoll 2018 § 159). Ett tematiskt kyrkomötessammanträde med det temat genomfördes 2019.

Till följd av coronapandemin sköts utvärderingen av 2019 års tematiska kyrkomöte upp, liksom genomförandet av det föreslagna tematiska mötet 2021. Utvärderingen lades i stället fram inför kyrkomötet 2022 i presidiets skrivelse 2022:1 Tematiska kyrkomötessammanträden (PSkr 2022:1). En presentation av utvärderingen finns på Svenska kyrkans webbplats (www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet/tematiskt-kyrkomote-2019). Utvärderingen visar ett tydligt stöd för tematiska kyrkomöten: omkring tre fjärdedelar var positiva till begränsad motionsrätt och lika många kunde tänka sig ytterligare ett tematiskt sammanträde. En tydlig majoritet ansåg också att tiden för det tematiska programmet var väl avvägd vid båda sessionerna.

Utifrån utvärderingen konstaterade presidiet att det fanns ett starkt stöd för att genomföra fler tematiska kyrkomötessammanträden (PSkr 2022:1, s. 10). Presidiet noterade även att den föreslagna ordningen skulle innebära att kyrkomötet förfogade över beslutet om några tematiska sammanträden faktiskt skulle komma att genomföras. Angående förslaget om inskränkt motionsrätt anförde presidiet att en sådan begränsning var nödvändig för att ge det valda temat tillräckligt mycket tid (PSkr 2022:1, avsnitt 1.5.2). Att förlänga sammanträdestiden ansågs inte vara ett aktuellt alternativ, eftersom det skulle medföra ökade kostnader och leda till svårigheter för ett antal ledamöter att delta i sammanträdet. Mot denna bakgrund föreslog presidiet nya bestämmelser om tematiska kyrkomötessammanträden för att ersätta den tillfälliga särskilda arbetsordning som gällt till och med 2021. Även en kompletterande bestämmelse i kyrkoordningen föreslogs. Organisationsutskottet behandlade förslaget och föreslog vissa mindre ändringar i bestämmelserna efter yttrande från kyrkorättsnämnden (O 2022:4, kyrkorättsnämndens yttrande 2022:5y). Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

Det senaste tematiska kyrkomötessammanträdet genomfördes år 2024 med temat Kyrkan i det offentliga rummet. Detta var det tema som skulle ha avhandlats på det tematiska sammanträdet 2021, men som på grund av coronapandemin kom att skjutas upp. Liksom efter det tematiska kyrkomötessammanträdet år 2019 gjordes en enkätundersökning bland de ledamöter och biskopar som deltagit på någon av sessionerna. I denna utvärdering fick den begränsade motionsrätten stöd av drygt hälften av de svarande. En majoritet av de svarande ansåg att för mycket tid avsatts till det tematiska programmet under båda sessionerna. Totalt kunde 112 personer (56,3 procent) tänka sig ett till tematiskt sammanträde men då under andra former.

Jämställdhetsfokus vid valberedningsarbete

Indirekta val i stiftsfullmäktige omfattas inte av något beredningstvång. Det följer av hänvisningen i 7 kap. 6 § första stycket, som anger att bestämmelserna i 3 kap. 7–40 §§ om kyrkofullmäktige ska tillämpas även på stiftsfullmäktige. Enligt 3 kap. 25 § kyrkoordningen får kyrkofullmäktige hålla val utan föregående beredning. En eventuell sådan beredning är frivillig och oreglerad (Edqvist m.fl., *Kyrkoordningen för Svenska kyrkan 2022 med kommentarer och angränsande lagstiftning*, s. 109). I praktiken går dessa val emellertid ofta till så att kyrkofullmäktige utser en valberedning som bereder dem. Beredningen kan också ske genom informella kontakter mellan nomineringsgrupperna.

Beredningen av indirekta val på den nationella nivån är reglerad i kyrkoordningen. Av 11 kap. 11 § kyrkoordningen följer att kyrkomötets valärenden ska beredas av valberedningen innan de avgörs. Valberedningens sammansättning och tillsättande regleras i 4 kap. 7 och 8 §§ i kyrkomötets arbetsordning.

Jämställdhet inom Svenska kyrkan är en återkommande fråga i kyrkomötet. En gång per mandatperiod lämnar kyrkostyrelsen skrivelsen Jämställdheten i Svenska kyrkan till kyrkomötet. Skrivelsen innehåller statistik över könsfördelningen bland förtroendevalda och anställda på olika nivåer samt bland examinerade från pastoral-teologisk utbildning på Svenska kyrkans utbildningsinstitut. Skrivelsen innehåller även kyrkostyrelsens överväganden med anledning av statistiken och en redogörelse för jämställdhetsarbetet i Svenska kyrkan.

Vid kyrkomötet 2022 behandlade kyrkolivsutskottet en motion (2022:64) om att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån statistiken i kyrkostyrelsens jämställdhetsskrivelse från 2020 (KsSkr 2020:5) analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd. Kyrkolivsutskottet anförde i betänkandet att ansvaret för jämställdhet bland förtroendevalda är oreglerat i lag och kyrkoordning och att jämställdhet mellan könen bland förtroendevalda är ett resultat av nomineringsgruppernas urval och väljarnas röster (Kl 2022:10, s. 2). Angående de indirekta valen ansågs jämställdheten vara ett delat ansvar mellan nomineringsgrupper och de förtroendevaldas organ.

Kyrkolivsutskottet ansåg att jämställdheten i Svenska kyrkan är en mycket angelägen fråga och noterade att det finns obalans mellan könen, bland annat vad gäller fördelning i olika yrkesgrupper, löneskillnader och fördelning av ledande funktioner (utskottets överväganden, Kl 2022:10). Ett analysarbete ansågs därför vara nödvändigt. Kyrkomötet beslutade, i enlighet med utskottets förslag, att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån statistiken i kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan analysera och utforma en gemensam strategi för en kyrka som är jämställd (KmSkr 2022:13).

Vid behandlingen av den senaste skrivelsen om jämställdheten i Svenska kyrkan (KsSkr 2024:5) noterade kyrkolivsutskottet att ett analys- och strategiarbete redan var planerat av kyrkostyrelsen i enlighet med kyrkomötesuppdraget samt att uppdraget inkluderade att identifiera områden där jämställdhet och jämlikhet bör uppnås. (Kl 2024:1, s. 5) Utskottet föreslog att med godkännande lägga kyrkostyrelsens skrivelse Jämställdheten i Svenska kyrkan till handlingarna och kyrkomötet beslutade i enlighet härmed. Enligt kyrkostyrelsens redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden 2026 har analys av jämställdhetsskrivelsen och framtagande av en jämställdhetsstrategi skett under 2025–2026 (KsSkr 2026:3, s. 17–18). Under hösten 2026 kommer ett digitalt metodstöd att färdigställas. Uppdraget slutrapporteras till kyrkomötet 2027.

Beredningen av kyrkomötets ärenden regleras i 11 kap. kyrkoordningen. Kyrkomötet ska enligt 11 kap. 10 § 1 stycket 2 besluta i ärenden som väckts av en ledamot eller en biskop genom en motion. Av 11 kap. 11 § framgår att ärenden ska beredas av ett utskott innan de avgörs och enligt 12 § ska beredningen göras under årets första sammanträde. Utskottens beredningsområden regleras i 4 kap. 9–16 §§ i kyrkomötets arbetsordning. Enligt 18 § ska kyrkomötet besluta om fördelning av inkomna ärenden efter förslag från kyrkomötets presidium. Kyrkomötet kan besluta att frånga den i arbetsordningen reglerade fördelningen. Utskotten ska enligt 4 kap. 28 § avge betänkanden i sina tilldelade ärenden, och betänkandena ska utmynna i förslag till kyrkomötesbeslut.

För vissa typer av ärenden finns särskilda regler om beredningen. Det gäller förslag som rör lärofrågor, som ska granskas av läronämnden, 11 kap. 16–18 §§ kyrkoordningen samt 4 kap. 20 § i kyrkomötets arbetsordning. Nämnden ska enligt 11 kap. 16 § bestå av stiftens biskopar och åtta andra ledamöter valda av kyrkomötet. Särskilda regler gäller också för förslag till ändringar i kyrkoordningen och i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet. Dessa förslag ska granskas av kyrkorättsnämnden. Nämnden består enligt 4 kap. 23 § i kyrkomötets arbetsordning av fem ledamöter av kyrkomötet, tre ledamöter som har avlagt juris kandidatexamen eller juristexamen och som har dokumenterad erfarenhet inom det kyrkorättsliga området, samt en ledamot som har anställning som biskop.

I kyrkomötets arbetsordning finns även regler om förenklad motionsbehandling som innebär att motioner i samma ärenden inte behöver genomgå fullständig behandling flera gånger under samma mandatperiod. Förenklad behandling kan enligt 4 kap. 30 § tillämpas på motioner som väcks i ett ärende som kyrkomötet har behandlat tidigare under samma mandatperiod, om motionen avslogs vid den tidigare behandlingen. Förenklad motionsbehandling innebär att utskottsbetänkandet kan innehålla endast en hänvisning till tidigare betänkande samt en upplysning om att förenklad motionsbehandling tillämpats. Ordningen infördes 2011 med syftet att effektivisera utskottens arbete utan att inskränka ledamöternas fria motionsrätt. Regleringen byggde alltså på att återkommande motioner skulle kunna behandlas genom hänvisning till tidigare ställningstaganden, samtidigt som utskotten själva avgjorde om den förenklade formen skulle användas (Kr 2011:1).

Inför kyrkomötets första session förbereds utskottets arbete av utskottets presidium och sekreterare. Utskottssekreteraren skriver den bakgrundsbeskrivning som tillsammans med motioner och skrivelser ligger till grund för utskottets diskussioner. Som ett led i detta arbete gör utskottssekreteraren en efterforskning som bland annat innefattar om samma eller liknande ärende behandlats tidigare, hur kyrkomötet ställde sig till förslagen då, vilka bestämmelser som gäller idag och om det som förslaget gäller redan pågår eller är genomfört. I efterforskningen används bland annat kyrkomötets sakregister över tidigare beredning och beslut.

Under mitten av 2000-talet fram till 2007 gällde en oreglerad ordning där tjänstepersoner på kyrkokansliet utarbetade konsekvensbeskrivningar till inkomna motioner, på uppdrag av kyrkomötets presidium. Konsekvensbeskrivningarna fungerade som komplement till bakgrundsbeskrivningarna och skickades till ledamöterna tillsammans med dessa. Bakgrundsbeskrivningarna fokuserade på vad som hänt tidigare i samma eller liknande ärende och eventuellt redan pågående arbete, medan konsekvensbeskrivningarna redogjorde för vad som skulle hända vid bifall av motionen och

vilka förutsättningar som fanns för ett genomförande. Ordningen med konsekvensbeskrivningar avskaffades dock på grund av risken att det kunde uppfattas som att enskilda tjänstepersoner försökte styra kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Tematiska kyrkomöten

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:10.

Utskottet framhåller att de tematiska kyrkomötena kan fylla en pedagogisk funktion, eftersom Svenska kyrkans organisation och kyrkomötets ärenden sätts i en bredare kontext. Den tematiska behandlingen kan också leda till nya infallsvinklar som bidrar med ett mervärde. Till detta kommer att kyrkomötets arbetsformer ingår i direktiven till demokratiutredningen. Att bifalla motionen kan vara att föregå behandlingen av demokratiutredningens förslag.

Utskottet föreslår att motion 2026:10 ska avslås.

Jämställdhetsfokus vid valberedningsarbete

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:25.

Utskottet anser i enlighet med kyrkolivsutskottets yttrande att jämställdhet i valberedningsarbetet är en angelägen fråga. Ansvar för att beakta detta ligger dock främst hos nomineringsgrupperna. Det finns många aspekter som behöver beaktas i ett valberedningsarbete, varav jämställdhet är en.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motion 2026:25 ska avslås.

Förhandsgranskning av motioner

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:61.

Utskottet anser att motionens intention är god och att det är angeläget att reflektera över hur hanteringen av ärenden i kyrkomötet kan bli mer effektiv så att onödig administration undviks.

Utskottet konstaterar att det redan idag sker en omfattande beredning av motioner till kyrkomötet för att säkerställa att ärenden blir tillräckligt utredda. Hit hör framtagandet av bakgrundsbeskrivningar samt läronämndens och kyrkorättsnämndens granskning. Utskottet noterar även den möjlighet till förenklad behandling som finns för motioner som väcks i ett ärende som kyrkomötet har behandlat tidigare under samma mandatperiod.

Utskottet understryker att den fria motionsrätten är en demokratisk princip som bör värnas. Det finns emellertid flera sätt att se på den fria motionsrättens funktion i förhållande till kyrkomötets demokrati. Å ena sidan är den fria motionsrätten viktig för att säkra alla ledamöters möjlighet till inflytande. Å andra sidan finns ett intresse att värna debattutrymmet. Om kyrkomötet behöver behandla ett alltför stort antal ärenden kan det leda till att utrymmet för diskussion av principiellt viktiga ärenden minskar, vilket gör att kvaliteten i beredningen blir lidande.

Utskottet noterar att den fria motionsrätten kommer med ett ansvar. Det finns redan idag möjlighet för motionären att ta hjälp av kyrkomötets kansli vid formuleringen av motioner, för att säkerställa att förslagen blir tillräckligt motiverade.

Utskottet ser att det kunde vara önskvärt om kyrkomötets ordförande i större utsträckning nyttjade den i arbetsordningen reglerade möjligheten att ställa proposition att kyrkomötet ska avvisa en inkommen motion.

Hur det är möjligt att få till stånd en välavvägd ordning för beredningen av ärenden i kyrkomötet är något som bör beaktas när demokratiutredningen tas omhand under kommande år.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår utskottet att motion 2026:61 ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2026

På organisationsutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Linnea Kjellberg, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Per Lindberg, Victor Ramström, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström, Petter Nilsson och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars Rande, Bodil Wennerström, Kristin Molander, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Charlotte Haggren, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag att avslå motion 2026:10 till förmån för bifall.

Jag har undantagslöst varit kritisk mot tematiska kyrkomöten på premissen att de medför en direkt och indirekt inramning av vilka ärenden som ska hanteras. Med andra ord styrs kyrkomötet med temat. Vi ska inte ha några tematiska kyrkomöten.

Petter Nilsson

Särskild mening

Jag vill anmäla en särskild mening till förmån för motion 2026:61.

Med tanke på vad som anføres i motionen anser jag att det är motiverat att kyrkomötet ser över sina arbetsformer generellt vad gäller konsekvensanalys. Det är önskvärt att hitta en form som i högre grad beaktar konsekvenserna av fattade beslut. Till exempel bör beslut i ärenden som berör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära föregås av en grundlig konsekvensanalys som baseras på ekumeniska hänsyn.

Stefan Aro

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2026:2y

Jämställdhetsfokus vid valberedningsarbete

Till organisationsutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över motion 2026:25

Utskottet välkomnar motionens intention att främja en ökad jämställdhet vid kyrkliga val och ser positivt på det arbete med analys, strategi och metodstöd som redan är initierat för att främja jämställdhet i Svenska kyrkan.

Utskottet konstaterar samtidigt att ansvaret för att beakta jämställdhet vid nomineringar i första hand ligger hos nomineringsgrupperna. Därför vill utskottet särskilt understryka vikten av att nomineringsgrupperna beaktar en jämn könsfördelning i sitt nomineringsarbete.

Uppsala den 30 september 2026

På kyrkolivsutskottets vägnar

Anna Lundberg, ordförande

Marit Norén, sekreterare

Beslutande: Anna Lundberg, ordförande, Lena Sjöberg, Anna-Carin Gabelic, Carl Johan Karlsson, Jan-Olof Rosenberg, Sofia Rosenquist, Johan Linnman, Nina Wahlin, Elisabet Dahlberg, Göran Forsén, Lukas Romson, Linda Sjöo, Birgitta Axelsson Edström, Jonas Larsson och Caroline Åkerhielm.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Marika Danielsson, Ulla Staaf, Judith Hartwig, Linda Johansson, Mats Tängermark, Linnea Tibell, Elisabeth Karlsson, Niclas Evén, Fredrik Nilsson-Andersson, Elisabeth Rydström, Kristina Srbu Kjellgren, Monica Johansson, Lotta Eliasson och Arnold Boström.

Biskoparna Åsa Nyström och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:4**

Begravningsverksamheten

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas tre motioner rörande begravningsverksamheten. Motion 2026:23 föreslår en kyrklig utredning om begravningsverksamheten och att det tas fram en hållbarhetsstrategi för denna verksamhet. Motion 2026:58 föreslår åtgärder för att ändra förutsättningarna för församlingarna när det gäller vissa arbetsmoment som också kan utgöra en utmaning för arbetsmiljön. Motion 2026:75 föreslår att det ska utredas hur stiftet kan erbjuda urnbegravning i kyrkoreservaten.

Organisationsutskottet konstaterar att begravningsverksamheten är en angelägen och komplex verksamhet. Utskottet menar dock att de förslag som motionerna väcker inte är motiverade givet det utvecklingsarbete och granskande arbete som redan pågår på detta område.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2026:23, punkt 1,
2. avslå motion 2026:23, punkt 2,
3. avslå motion 2026:58, punkt 1,
4. avslå motion 2026:58, punkt 2,
5. avslå motion 2026:58, punkt 3,
6. avslå motion 2026:75.

Motionernas förslag

**Motion 2026:23 av Lotta Hedström, Översyn av
begravningsväsendet**

Kyrkomötet beslutar att

1. tillsätta en utredning med uppdrag att ta ett helhetsgrepp kring bärande samhälls-
aspekter på det svenska begravningsväsendet samt ge förslag kring:
 - a) alternativa/fler huvudmän för begravningsväsendet,
 - b) tänkbart ansvar för begravingar som fördelas på olika trossamfund,
 - c) begravningsavgiftens storlek och administration, i syfte att reducera begravningskostnader för den enskilda familjen,

- d) eventuella behövliga förändringar rörande ekonomiska flöden såsom försäkringar, avgifter, vinstmarginaler och omfattningen av det legala ansvaret för det kommersiella begravningsväsendets alla aktörer,
 - e) möjliga öppningar för framtida, alternativa begravningsskick och förutsättningarna för införandet av kompostering eller återjordning som möjligt val av begravningsmetod,
 - f) en moderniserad kristen begravningsritual.
2. ta fram en strategi för ett minskat miljö- och klimatavtryck vid begravningar i Svenska kyrkans regi som innebär att fossila energikällor, skadliga material och ämnen fasas ut vid kremeringar och transporter samt att användning av formaldehyd vid balsamering uppmärksammas.

Motion 2026:58 av Margareta Carlsson och Marie Buhr, Arbetsmiljö vid gravsättning

Kyrkomötet beslutar att

1. utreda hur nuvarande ordning för avsked vid grav kan utvecklas så att arbetsmiljöansvaret för församlingar och pastorat bättre tillgodoses utan att den avlidnes och de anhörigas önskemål åsidosätts,
2. se över ansvarsfördelningen och regelverket kring processionsbärning och bärning vid gravsättning i syfte att skapa en långsiktigt hållbar, säker och likvärdig ordning i hela Svenska kyrkan,
3. vid behov återkomma till kyrkomötet med förslag på förändringar i kyrkohandboken eller andra styrande bestämmelser så att församlingar och pastorat ges större möjligheter att organisera gravsättningar på ett arbetsmiljömässigt säkert och värdigt sätt.

Motion 2026:75 av Ylva Larsson, Urnbegravning i kyrkoreservaten

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda hur stiftens ska kunna erbjuda urnbegravning i kyrkoreservaten.

Yttrande från andra utskott

Gudstjänstutskottet har yttrat sig över punkt 1 f i motion 2026:23 i G 2026:3y, *bilaga*.

Bakgrund

Motionernas förslag berör frågor som ligger på olika nivåer. Huvudmannaskapets utformning, begravningsavgiften, innebörden av och platsen för gravsättning samt vilka begravningsmetoder som ska vara tillåtna regleras i betydande utsträckning genom statlig lagstiftning. Andra frågor, såsom samordning mellan huvudmän, stöd till verksamheten och strategisk utveckling, ligger närmare kyrkostyrelsens övergripande ansvar. Frågor om begravningsgudstjänstens utformning och processionsbärning berör dessutom församlingens pastorala ansvar och kyrkohandbokens ordning, medan det konkreta arbetsmiljöansvaret ligger hos berörda arbetsgivare. Motionerna aktualiserar därmed särskilt gränsdragningen mellan statlig reglering och tillsyn, huvudmännens ansvar, stiftens tillsyn och kyrkostyrelsens övergripande ansvar för begravningsfrågorna.

Motion 2026:58 gäller ansvar och regelverk kring processionsbärning och bärning vid gravsättning, med särskilt fokus på arbetsmiljö och likvärdighet. Kyrkohandboken anger att vid begravning kan begravningsgudstjänsten avslutas på två sätt. Vilken avslutning som ska ske avgörs av tjänstgörande präst tillsammans med de sörjande. Avslutas gudstjänsten på begravningsplatsen medför det att bärning, lyft och sänkning ingår som moment i begravningsgudstjänsten. Under avslutningsmusiken i kyrkan/kapellet bärs kistan till graven i vad som kallas för processionsbärning. Församlingen ansvarar och processionen bekostas av kyrkoavgiften för avlidna som var medlemmar i Svenska kyrkan. Avslutas gudstjänsten i kyrkan/kapellet tar de sörjande avsked vid kistan. Efter avslutad gudstjänst förs kistan till krematoriet eller till graven av församlingen i egenskap av begravningshuvudman. Utbärningen blir då en del av transportansvaret och finansieras med begravningsavgiften. Varje begravningshuvudman avgör utifrån pietet, ekonomi och praktiska hänsyn hur detta utförs.

Ansvarsfördelningen för församlingens processionsbärning och begravningshuvudmannens motsvarande transporter regleras i begravningslagen (1990:1144), arbetsmiljörättslig lagstiftning samt kyrkohandboken. I ett vägledande dokument som tagits fram av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Sveriges begravningsbyråers förbund och Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund beskrivs begravningshuvudmannens, församlingens och begravningsbyråns roll.

Urbegravning i kyrkoreservat

Motion 2026:75 avser möjligheten att erbjuda urbegravning i kyrkoreservat. Enligt begravningslagen får stoft eller aska gravsättas endast på en allmän eller enskild begravningsplats. Ett kyrkoreservat är inte genom sin status som kyrkoreservat en sådan begravningsplats. För att möjliggöra urngravsättning inom ett sådant område behöver marken därför omfattas av en allmän eller enskild begravningsplats enligt begravningslagens bestämmelser. Enskilda begravningsplatser kräver länsstyrelsens tillstånd och får anordnas endast om det finns särskilda skäl. Stiften är inte heller begravningshuvudmän enligt begravningslagen. Lagen medger däremot att länsstyrelsen under vissa förutsättningar beslutar om utströende av aska på annan plats än en begravningsplats.

Översyn av begravningsväsendet

Motion 2026:23 efterfrågar en bred översyn av bland annat huvudmannaskap, begravningsavgift, alternativa begravningskick och begravningsmetoder, miljö- och klimatpåverkan och en moderniserad kristen begravningsritual.

Begravningsverksamheten är en samhällelig uppgift som regleras i begravningslagen och begravningsförordningen (1990:1147). Huvudmännen ansvarar bland annat för att anordna och hålla allmänna begravningsplatser samt för gravsättning och kremering. Uppdraget och skyldigheten gäller alla folkbokförda inom en huvudmans förvaltningsområde, oberoende av tillhörighet till Svenska kyrkan. Länsstyrelsen utövar statlig tillsyn över verksamheten. Inom Svenska kyrkan har stiftens tillsyn över hur församlingarnas och pastoratens uppdrag som huvudmän fullgörs. I sitt betänkande F 2022:6 Ekobegravningar framhöll förvaltarens utskott att ”strävan bör vara att all begravningsverksamhet är hållbar, men att frågor om verksamhetens konkreta bedrivande ankommer på församlingar och pastorat i deras egenskap av huvudmän.”

Svenska kyrkans Färdplan för klimatet vägleder också begravningshuvudmän när det gäller att bedriva en hållbar begravningsverksamhet.

Utformningen av begravningsgudstjänster regleras i kyrkohandboken. Den nu gällande kyrkohandboken antogs av kyrkomötet 2017. Alla trossamfund ansvarar i dag för begravningsceremonier enligt sin egen ordning och individer är fria att välja och ge uttryck för sina önskemål.

Motionären bakom motion 2026:23 föreslår en utredning med uppgift att lämna förslag på en rad specificerade punkter. Ansvaret för begravningsverksamheten regleras av begravningslagen och begravningsförordningen och gäller utpekade huvudmän vilka utgörs av församlingar eller pastorat inom Svenska kyrkan, Göteborgs begravningsssamfällighet samt Stockholms och Tranås kommun. Kostnaderna för den begravningsverksamhet som är reglerad i begravningslagen finansieras av begravningsavgiften, som alla med kommunalt beskattningsbar inkomst betalar, medan dödsboets och ”den enskilda familjens/de efterlevandes” begravningskostnader i stor utsträckning påverkas av de val den avlidne lämnat efter sig eller som de efterlevande gör och vem man tar hjälp av i samband med begravningen. Med begreppet ”begravningskick” avses traditionella och ceremoniella aspekter av begravningar men också till exempel gravplatsernas utformning. Begreppet begravningsmetoder avser något annat. De begravningsmetoder som erkänns idag är jordbegravning och kremering.

Kyrkostyrelsens arbete med begravningsfrågor

Kyrkomötet har tidigare behandlat frågor om behovet av samordning och ett tydligt ansvar inom begravningsverksamheten. Efter kyrkomötets uppdrag 2015 beslutades 2017 om ändringar i kyrkoordningen som tydliggjorde ansvarsfördelningen. Sedan dess anges i 10 kap. 3 § kyrkoordningen att ”kyrkostyrelsen svarar för övergripande frågor avseende begravningsverksamheten”, medan stiftens tillsyn över hur huvudmannaskapet fullgörs.

Begravningsverksamheten som församlingar och pastorat ansvarar för är ett statligt uppdrag som regleras i lag och står under länsstyrelsernas tillsyn. Kyrkostyrelsens övergripande ansvar har i kyrkokansliets fortsatta arbete främst kommit till uttryck genom ”samordning, rådgivning och stöd i frågor som rör regelverk, organisation och samverkan”. Kyrkokansliet ger bland annat juridisk rådgivning om begravningslagen, samverkar med stiftens och har kontakter med myndigheter och andra aktörer på begravningsområdet. Det nationella arbetet omfattar också frågor om exempelvis miljö, krematorieverksamhet och långsiktig planering.

Frågan om en mer långsiktig och samordnad utveckling av begravningsverksamheten har också återkommit i senare ärenden. Kyrkostyrelsen har exempelvis tagit fram ett strategiskt underlag för begravningshuvudmännens framtida planering av krematorier. Underlaget omfattar frågor om bland annat miljö, teknik, ekonomi, personal, kapacitet och geografisk struktur samt syftar till en mer effektiv och hållbar förvaltning som uppfyller begravningslagens krav. Kyrkostyrelsen kommer under nästa år att ha arbetat fram en plan för hur man ska utveckla sitt arbete med de övergripande frågorna kring begravningsverksamheten.

Regeringen har den 18 juni 2026 gett Statskontoret i uppdrag att analysera styrning, ansvar och ekonomiska förutsättningar inom begravningsverksamheten. Uppdraget ska redovisas senast 27 maj 2027. Uppdraget innebär att analysera om dagens ordning för begravningsverksamheten enligt begravningslagen och begravningsförordningen är ändamålsenligt utformad och om ansvarsfördelning, tillsyn och finansieringsmodell ger regeringen och berörda myndigheter tillräckliga förutsättningar att

säkerställa en effektiv, rättssäker och konkurrensneutral begravningsverksamhet. Statskontorets uppdrag rymmer omfattande och betydelsefulla frågeställningar och avvägningar för begravningsverksamheten framöver. Kyrkostyrelsen planerar därför att följa utredningen aktivt.

O 2026:4

Utskottets överväganden

Motion 2026:23 Översyn av begravningsväsendet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:23.

Motion 2026:23 visar tydligt att begravningsverksamheten är en komplex fråga som också är aktuell i många olika sammanhang. Bland annat frågor kring organisation, ekonomi, hållbarhet och traditioner kan ställas. Det pågår också just nu en statlig utredning kring denna verksamhet.

Huvudansvaret för begravningsverksamheten har församlingar och pastorat på statligt uppdrag och under statlig tillsyn. En del av det viktiga utvecklingsarbete som bedrivs av församlingar och pastorat kring detta är okänt och behöver komma fler till del. Detta kan också gälla kunskapen om regelverket kring begravningsverksamheten och konsekvenserna av detta regelverk som inte bör bli till nyheter mitt i ett sorgearbete. Både kännedom om utvecklingsarbetet och kunskap om regelverket är frågor som organisationsutskottet bedömer kan beröras när kyrkostyrelsen nu utvecklar hur man arbetar på ett mer samlat och ändamålsenligt sätt för att stötta huvudmännen i deras uppdrag (KsSkr 2026:1 sidan 22).

Gudstjänstutskottet har i sitt yttrande konstaterat att man inte kan tillstyrka förslaget om en modernisering av ordningen för begravningsgudstjänsten i Handbok för Svenska kyrkan.

Motion 2026:23 föreslår en strategi för minskat miljö- och klimatavtryck av begravningsverksamheten. När det gäller hållbarhetsarbetet omfattas de kyrkliga begravningshuvudmännens verksamhet av den Färdplan för klimatet som Svenska kyrkan driver och som nu går in i sin tredje fas. Begravningsverksamheten är ett av färdplanens sex målområden.

Sammantaget delar organisationsutskottet ståndpunkten från De Ungas Kyrkomöte att en utredning eller en särskild strategi i enlighet med motionens förslag inte är motiverade i dagsläget utan att motionen ska avslås.

Motion 2026:58 Arbetsmiljö vid gravsättning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:58.

Motionen belyser ett reellt problem som blir tydligt när församlingen har begränsade förutsättningar att uppfylla önskemål eller krav av olika slag och de berörda har svårt att förstå eller acceptera de begränsningar som finns i regelverk eller resurser. Särskilt i samband med begrävningar kan det vara känsligt att avvisa framförda önskemål från dem som har sorg. Denna typ av problem riskerar också tyvärr att bli vanligare i takt med förändrade begravnings seder och andra förändringar i samhället. Detta är en verklighet som många församlingar ställs inför.

Organisationsutskottet menar dock att kyrkoordningen och kyrkohandboken erbjuder så mycket flexibilitet som krävs av Svenska kyrkans regelverk för att kyrkans verksamhet ska kunna genomföras utan att bryta mot arbetsmiljörelaterade lagar och regler. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och begravningsbyråbranschen är

intressenter som samverkar i att tillämpa regelverket på bästa sätt. Regelverket kring begravningsavgiften är också tydligt och förutsägbart i de avseenden som motionen berör. Organisationsutskottet anser därför att motionen ska avslås.

Motion 2026:75 Urnbegravning i kyrkoreservaten

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:75.

Motionen bidrar till en insikt om att förväntningar kring begravingar är något som förändras snabbt. Det är viktigt att huvudmännen för begravningsverksamheten är lyhörda för dessa förändringar. Förutsättningarna för urnbegravning utanför begravningsplatser är dock väl kända och begränsade i gällande lag. Det är enligt utskottet inte heller önskvärt att stiften i någon mening ska utvecklas till att bli begravningshuvudmän för vissa typer av begravningsplatser. Organisationsutskottet anser därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 1 oktober 2026

På organisationsutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Per Lindberg, Victor Ramström, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström, Petter Nilsson och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars Rande, Bodil Wennerström, Kristin Molander, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Charlotte Haggren, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2026:58 till förmån för bifall. Jag gör så då jag inte delar utskottets motivering att kyrkoordningen och kyrkohandboken är flexibla nog för att kyrkans verksamhet kan genomföras utan att bryta mot arbetsmiljörelaterade lagar och regler. Samt att regelverket kring begravningsavgifter är tydligt i de avseenden motionen berör.

Jag hävdar i motsats att det i motionen pekas på otydligheter i regelverken i båda ovanstående fall. Dessa otydligheter behöver utredas.

Margareta Carlsson

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets yttrande 2026:3y

Översyn av begravningsväsendet

Till organisationsutskottet

Gudstjänstutskottets yttrande över motion 2026:23 punkten 1 f

Gudstjänstutskottet kan inte tillstyrka motionens förslag om en moderniserad begravningsritual. Utskottet konstaterar att den ordning för begravningsgudstjänst som finns i Kyrkohandbok för Svenska kyrkan är väl genomarbetad och ändamålsenlig.

Inom ramen för den antagna ordningen finns betydande möjligheter till variation och lokal anpassning. Det är en pastoral uppgift att i samråd med de närstående och andra berörda utforma begravningsgudstjänsten utifrån den aktuella situationen och lokala förutsättningar.

Gudstjänstutskottet vill vidare framhålla att Svenska kyrkan inte använder begreppet ”svensk kristen begravning”. Det är en begravningsgudstjänst som är förankrad i svenskkyrklig tradition och gestaltas i sin lokala kontext.

Utskottet vill också understryka att den terminologi som används i Svenska kyrkans sammanhang är begravningsgudstjänst. Begreppet ritual används däremot inte som benämning.

Uppsala den 30 september 2026

På gudstjänstutskottets vägnar

Lisa Tegby, ordförande

Carl Henric Svanell, sekreterare

Beslutande: Lisa Tegby, ordförande, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Fredrik Ericsson, Hilde Klasson, Johan Lindman, Barbro Wiskari, Johannes Imberg, Karin Långström, Sven Milltoft, Anne Bjurström, Sofija Lazić Pedersen, Kristina Hyse, Patrik Nordgren och Erik Johansson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Henning Larsson, Sofie Halvarsson, Anna-Karin Bengtsdotter, Knapp Anna Eriksson, Catharina Carlsson, Elin Lockneus, Anna Lindgren, Leif Aruhn-Solén, Helén Lindbäck, Marja Sandin-Wester, Gunilla Zuleta, Anna Ekström, Elisabeth Werner, Fredrik Unger och Ida Kortz.

Biskop Ulrica Fritzson har deltagit i utskottets överläggningar.

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:5**

Antibyråkratikommission

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2026:68, som föreslår att ett fristående organ ska inrättas med syfte att kartlägga administrativa kostnader för att öka effektiviteten och minska onödig administration. Utskottet delar intentionen men konstaterar att inrättandet av ett nytt organ riskerar att få motsatt effekt. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:68.

Motionens förslag

**Motion 2026:68 av Sven Milltoft m.fl.,
Antibyråkratikommission**

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda behovet av och möjligheten att tillskapa en fristående antibyråkratikommission med uppgift att definiera och kartlägga administrativa kostnader i syfte att öka effektiviteten och minska onödig administration.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågan om ett särskilt organ med det syfte som beskrivs i motionen har inte tidigare behandlats av kyrkomötet. Däremot har kyrkomötet återkommande ställt sig bakom strävan mot en effektiv styrning, administration och förvaltning inom Svenska kyrkan. Gemensamma administrativa system och administrativ samverkan har setts som viktiga medel för att uppnå detta. Se till exempel O 2012:2, Kr 2013:3, E 2018:1, E 2021:1, O 2021:8, TU 2022:6 och O 2025:10.

Motionärerna refererar särskilt till motion 2021:13, där det föreslogs att kyrkostyrelsen skulle ges i uppdrag att tillsätta en förenklingsutredning med syfte att stärka Svenska kyrkans tillitsbaserade styrning. Organisationsutskottet behandlade motionen i betänkande O 2021:8 och redogjorde för tidigare behandling av frågor om förenkling av Svenska kyrkans regelverk samt minskad administration och styrning.

Utskottet hänvisade bland annat till översyner av kyrkoordningen och återkommande diskussioner om balans mellan nödvändig reglering och lokalt handlingsutrymme. (För hänvisning till och detaljerad redogörelse för dessa tidigare ärenden hänvisas till O 2021:8 s. 2–3.) Utskottet framhöll också den av kyrkomötet fastställda målbilden att kyrkostyrelsen år 2030 ska ha bidragit till utvecklingen av en effektiv styrning, administration och förvaltning i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag. Utskottet instämde i att det fanns skäl att reflektera över Svenska kyrkans organisationskultur och att kyrkan bör sträva mot mer tillitsbaserad styrning. Samtidigt ansåg utskottet att frågan borde hanteras inom redan pågående utvecklings- och förändringsarbete snarare än genom att tillsätta en särskild förenklingensutredning. Kyrkomötet följde utskottets förslag och motionen avslogs.

Styrning och organ på Svenska kyrkans nationella nivå

Begreppet kommission

Begreppet kommission är inte definierat i kyrkoordningen och är ingen etablerad form för organ inom Svenska kyrkan. Den kyrkliga organisationen faller inom kyrkomötets beslutskompetens enligt 10 kap. 12 § kyrkoordningen, vilket innebär att kyrkomötet har möjlighet att införa nya typer av organ genom ändringar i kyrkoordningen. Nedan följer en redogörelse för de befintliga formerna för organ på Svenska kyrkans nationella nivå och hur dessa skulle kunna fylla den funktion som efterfrågas i motionen: ett fristående, kartläggande organ med syfte att öka effektiviteten och minska onödig administration.

Kontroll inom ramen för den nationella nivåns verksamhetsstyrning

Som redovisat ovan arbetar kyrkostyrelsen löpande med frågor om effektivisering, digitalisering och gemensamma administrativa lösningar. Kyrkomötet skulle kunna begära att administrativa kostnader regelbundet redovisas i verksamhetsuppföljningen, exempelvis i kyrkostyrelsens skrivelse Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå.

Särskild utredning

Särskilda utredningar är en vanlig arbetsform i Svenska kyrkan som möjliggör oberoende analys inom ett tydligt avgränsat uppdrag och till en ungefärligt fastställd kostnad. Kyrkostyrelsen skulle kunna ges i uppdrag att tillsätta en utredning som definierar och kartlägger administrativa kostnader och föreslår åtgärder för att öka effektiviteten och minska onödig administration. Utredningar kan ta flera olika former: en parlamentarisk utredningsgrupp, en särskild utredare med en referensgrupp, eller en ensamutredare med eller utan referensgrupp.

Nämnder

På nationell nivå finns ett begränsat antal nämnder. De utses av kyrkomötet och har särskilda, i kyrkoordningen definierade uppdrag. Två av dem har en roll i beredningen av kyrkomötets ärenden: kyrkorättsnämnden och läronämnden. Andra är självständiga prövningsorgan: Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans valprövningsnämnd och Svenska kyrkans överklagandenämnd. Därutöver finns Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån, som fastställer arvoden för och ersättningar till förtroendevalda på den nationella nivån. Gemensamt för nämnderna är att de har en bestämd funktion och att de utövar prövning, tillsyn eller normkontroll. Nämnderna fungerar normalt inte som utvecklings- eller utredningsorgan. Det kan

konstateras att ingen av de nuvarande nämnderna har ett uppdrag som skulle kunna inrymma det som efterlyses i motionen. Nämnderna kan heller inte av till exempel kyrkostyrelsen åläggas att utföra andra uppgifter än de som framgår av kyrkoordningen (Edqvist m.fl., s. 266). Kyrkomötet skulle däremot kunna besluta om att inrätta en ny nämnd med uppgift att granska administrativa kostnader och effektivitet.

Råd

En annan typ av organ som ryms inom Svenska kyrkans befintliga organisationsmodell, och som skulle kunna fylla den efterfrågade funktionen, är kyrkostyrelsens råd. Kyrkostyrelsen ska enligt 10 kap. 5 § tillsätta ett råd för Svenska kyrkan i utlandet. Enligt andra stycket får kyrkostyrelsen också tillsätta råd för andra delar av sin verksamhet. Bland de råd som kyrkostyrelsen tillsatt inom särskilda områden finns rådet för samverkan och digitalisering och redovisningsrådet. Råden fungerar som beredande och rådgivande organ till kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsen kan delegera beslutsrätt till dem, 13 § och 22 § kyrkostyrelsens arbetsordning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2026:68.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om att en ökad byråkratisk börda är ett reellt problem inom Svenska kyrkan och ser positivt på intentionen bakom motionen.

Samtidigt vill utskottet lyfta att byråkratiska strukturer är nödvändiga för att en demokratisk organisation ska fungera. Dessa strukturer är ett verktyg för genomförande, uppföljning och utvärdering av verksamheten inom Svenska kyrkan.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkan är en organisation med många små församlingar och pastorat där olika delar har vitt skilda förutsättningar att hantera administrativa krav. Det är viktigt att de långsiktiga beslut som fattas tar hänsyn till detta, och till att morgondagens kyrka inte kommer att se likadan ut som idag. Att inrätta ett nytt administrativt organ med uppdrag att minska administrationen riskerar dock att leda fel och kan i själva verket få motsatt effekt mot den motionen eftersträvar. Mot bakgrund härav föreslår utskottet att motion 2026:68 ska avslås.

Uppsala den 30 september 2026

På organisationsutskottets vägnar

Per Lindberg, ordförande

Linnea Kjellberg, sekreterare

Beslutande: Per Lindberg, ordförande, Roger Olsson, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Victor Ramström, Kristin Molander, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström och Petter Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars Rande, Edvina Palmcrantz, Bodil Wennerström, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

O 2026:5

Reservation

Undertecknade ledamöter reserverar oss mot utskottets beslut att föreslå avslag på motion 2026:68 till förmån för bifall.

Irene Oskarsson och Elisabeth Kullenberg

**Kyrkomötet
Organisationsutskottets betänkande 2026:6**

**Verksamhetsberättelse 2025 för Svenska kyrkans
valprovsningsnämnd**

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas verksamhetsberättelse 2025 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd. Organisationsutskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2025 för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd till handlingarna.

Bakgrund

Svenska kyrkans valprovsningsnämnd är enligt 10 kap. 9 § kyrkoordningen ett särskilt organ för att pröva överklaganden av val. Valprovsningsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen, vilket innebär att kyrkomötet och andra riksskyrkliga organ inte får lägga sig i hur nämnden hanterar enskilda ärenden. Det finns inte heller utrymme för någon annan generell reglering av valprovsningsnämndens verksamhet än den som finns i kyrkoordningen. Någon granskning av hur valprovsningsnämnden fullgjort sitt uppdrag är inte avsedd att ske från kyrkomötets sida.

I 4 kap. 10 § tredje stycket i kyrkomötets beslut (SvKB 2025:5) om Arbetsordning för kyrkomötet anges att organisationsutskottet bereder till kyrkomötet överlämnad verksamhetsberättelse för Svenska kyrkans valprovsningsnämnd.

Nämndens verksamhetsberättelse

Valprovsningsnämndens verksamhet har liksom tidigare varit inriktad på att avgöra inkomna ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt samt att detta ska ske utan onödigt dröjsmål. Särskilt när det gäller beslut som föregår ett val och har betydelse för detta är det viktigt att besluten fattas snabbt så att eventuella ändringar av de överklagade besluten kan verkställas.

Under året har nämnden behandlat 24 ärenden, inklusive verksamhetsberättelsen för 2024 och ett ärende för nämndens protokoll. Tre ärenden avsåg skrivelser till nämnden med anledning av det förestående kyrkovalet i september 2025.

17 ärenden avsåg överklagande av kyrkovalet. I fem av dessa ärenden upphävde nämnden stiftsstyrelsens beslut att fastställa valutgången och förordnade om ny sammanräkning och mandatfördelning. I ett ärende som avsåg överklagande av valet till kyrkofullmäktige upphävde nämnden valresultatet och förordnade om omval i församlingen.

Tre ärenden avsåg överklagande av kyrkovalet i ett pastorat. I sitt beslut upphävde nämnden valet till kyrkofullmäktige och förordnade om omval i pastoratet. När det gällde valet till kyrkomötet avtog nämnden överklagandena. Vidare upphävde Valprövningsnämnden valet till stiftsfullmäktige i ett stift såvitt avsåg en valkrets och förordnade om omval i den valkretsen. I sitt yttrande avseende valet till stiftsfullmäktige hade stiftsstyrelsen argumenterat för att ett omval inte skulle avse hela valkretsen utan endast de valdistrikt som var direkt berörda. Nämnden konstaterade att det enligt kyrkoordningen inte fanns förutsättningar att begränsa ett omval på det sätt som stiftsstyrelsen önskade. I beslutet angav Valprövningsnämnden att nämnden kan komma att återkomma till de synpunkter som stiftsstyrelsen hade fört fram i ett annat sammanhang.

När det gäller de övriga åtta ärendena avtog nämnden överklagandet i fem fall och i de resterande tre ärendena skrev nämndens ordförande av överklagandet.

Under året bjöds nämnden in att lämna synpunkter på promemoriorna Valdistriktsindelning m.m. (VN 2025–17) och Ändringar i kyrkoordningen utifrån förslag till ny prästvigningsoverenskommelse med EFS (VN 2025–18). Nämnden tillstyrkte förslagen i den förstnämnda promemorian och avstod från att yttra sig över den senare.

Under senare år har Valprövningsnämnden noterat att antalet överklagade beslut har minskat något, särskilt i samband med val. För 2025, som var ett valår, kan nämnden dock konstatera att antalet överklaganden av kyrkovalet var fler än vid valet 2021, då tio överklaganden kom in till nämnden.

I verksamhetsberättelsen framgår vidare bland annat följande under rubriken ”Behov av översyn av vissa bestämmelser i kyrkoordningen m.m.”. I det ovan nämnda beslutet angående Vårgårda pastorat konstaterade Valprövningsnämnden att ett omval alltid gäller en hel valkrets även om det fel som begåtts inte i sig kan kopplas till valkretsen som helhet. Enligt kyrkoordningen finns det alltså inte förutsättningar att begränsa ett omval till endast en del av en valkrets.

Efter kyrkovalet 2025 har en diskussion förts om det rimliga i att hela valkretsen, vad gäller valet på stiftsnivå, ska omfattas av ett omval då det endast är i en del av en valkrets som ett fel har förekommit, i det här fallet att de avlagda rösterna destruerats. Det har bland annat påpekats att ett omval i hela valkretsen i en sådan situation kan påverka valdeltagandet och förtroendet och legitimiteten för demokratiska processer i Svenska kyrkan.

Mot denna bakgrund kan det enligt Valprövningsnämnden finnas anledning att se över om regleringen i 38 kap. 93 § kyrkoordningen har en ändamålsenlig utformning vid överklagande av val i Svenska kyrkan.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att lägga verksamhetsberättelse 2025 för Svenska kyrkans valprövningsnämnd till handlingarna.

Avsikten med verksamhetsberättelsen är inte att det ska ske någon prövning av Valprövningsnämndens verksamhet. Kyrkomötet har inte heller att ta ställning till om nämndens sätt att utföra sitt uppdrag ska godkännas eller inte. Därmed har inte heller

utskottet att värdera hur nämndens verksamhet bedrivs. De frågor som nämnden lyfter i verksamhetsberättelsen kan antas vara under beredning av demokratiutredningen, vilken ska lämna sitt betänkande i november 2026. Utskottet föreslår därför att kyrkomötet ska lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna.

Uppsala den 1 oktober 2026

På organisationsutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Mathias Brink, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Jenny Thor, Mattias Benke, Nils Wessling, Anette Andersson, Per Lindberg, Victor Ramström, Fredrick Federley, Irene Oskarsson, Elisabeth Kullenberg, Magnus Gunnarsson, Margareta Carlsson, Carin Åblad Lundström, Petter Nilsson och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Lars Rande, Bodil Wennerström, Kristin Molander, Katarina Glas, Sören Olsson, Karin Sivertsson, Charlotte Haggren, Ann-Marie Strömberg, Maria Holmström Mellberg, Robert Fredriksson, Stefan Aro, Hans-Göran Håkansson och Johan Sobelius.

Biskoparna Sören Dalevi och Teresia Boström har deltagit i utskottets överläggningar.

